

Priloga 8 – Nabor predlaganih ukrepov

Infrastrukturni ukrepi

Glavni namen infrastrukturnih ukrepov je ustvariti kakovostne in privlačne pogoje za hojo, ki prispevajo k večjemu udobju in varnosti ter spodbujajo hojo po vsakdanjih opravkih. Navajamo nekatere možne ukrepe:

1. Površine za pešce

- Ureditev novih pločnikov za povečanje površin, namenjenih pešcem.
- Vzpostavitev enotne minimalne širine hodnikov (1,5 m v mestnih središčih, 2,0 m pri novogradnjah).
- Obnova obstoječih pločnikov, ki vključuje popravilo ali zamenjavo poškodovanih površin.
- Zagotavljanje zadostne širine pločnikov, ki omogoča srečevanje pešcev in oseb z vozički.
- Preureditev hodnikov, če so jih zožile kolesarske steze, možnost uvedbe območja mešanega prometa.
- Uporaba kakovostnih tlakov, ki so nedrseči in izdelani iz enakomernih materialov, kar zmanjšuje tveganje za zdrse in poškodbe.
- Ustvarjanje enakomerne nivojske zasnove pešpoti, brez nepotrebnih stopnic in pragov, da se omogoči lažje gibanje osebam z omejeno mobilnostjo.
- Odstranjevanje ovir na poti, kot so slabo postavljena urbana oprema, gradbišča ali druge fizične prepreke, za zagotavljanje nemotenega prehoda pešcev.
- Vodenje pešcev po prostoru z uporabo talnih označb in usmerjevalnih tabel, kar izboljšuje orientacijo in varnost.
- Zagotavljanje neprekinjene poti brez nenadnih prekinitev na križiščih, parkiriščih, stanovanjskih območjih.
- Izboljšanje povezanosti pešpoti z ustvarjanjem novih peš povezav med ključnimi točkami, kot so šole, zdravstveni domovi in avtobusne postaje.
- Urejanje bližnjic skozi zelene površine in parke, kar spodbuja hojo v prijetnem in varnem okolju.

2. Prehodi za pešce

- Ureditev dvignjenih prehodov za pešce, kar pomaga upočasniti promet.
- Zagotavljanje pogostih prehodov za pešce, ki so smiselno umeščeni na mestih, kjer pešci dejansko prečkajo ceste. Dodajanje novih prehodov na prometno obremenjenih cestah in v bližini šol.
- Uporaba pešcem prijazne signalizacije z daljšimi intervali zelene luči, ki omogoča varno prečkanje cestišča tudi osebam z omejeno gibljivostjo.
- Usmerjanje pešcev k varnim prehodom z jasno označenimi potmi in postavitvijo fizičnih ovir, ki preprečujejo nevarne bližnjice.
- Urejanje prehodov z jasno (barvno) talno označitvijo, ravnimi prehodi brez robnikov in namestitvijo zvočnih signalov na semaforjih, kar povečuje dostopnost za vse uporabnike.
- Namestitev dodatne razsvetljave in uporaba odsevnih označb, kar povečuje vidnost in varnost v nočnem času.

3. Promet

- Upočasnjevanje prometa z uvedbo grbin, ozkih ulic, krožišč in drugih prometnih ukrepov, ki zmanjšujejo hitrost vozil.
- Omejitev hitrosti na območjih z več pešci, še posebej v bližini šol in vrtcev (npr. cona 30 ali celo nižja).

4. Parkirišča

- Omejevanje parkiranja na pločnikih in v neposredni bližini šol.
- Večja regulacija parkirnega prostora, da se izboljša varnost pešcev.
- Urejanje uvoza in izvoza na parkiriščih, da imajo pešci prednost pred vozili.
- Izboljšanje kulture parkiranja z jasno označenimi parkirnimi mesti, kar zmanjšuje nepravilno parkiranje in zasedanje pešpoti.
- Vodenje pešcev po parkiriščih s pomočjo talnih označb, varnostnih ograj in jasno označenih pešpoti, kar povečuje varnost in udobje gibanja.
- Zmanjšanje obsega parkirnih površin v središčih naselij in premik parkirišč na obrobje mest ali na razdaljo 10–15 minut hoje, kar povečuje površine za pešce.

5. Urbana oprema

- Namestitve klopi, ki morajo biti prilagojene različnim uporabnikom, z ustrezno višino in ročaji za udobno uporabo starejšim, gibalno oviranim osebam ter staršem z majhnimi otroki.
- Postavitev košev za smeti, pitnikov, sanitarij in drugih elementov, ki izboljšujejo udobje in varnost pešcev na daljših poteh.
- Redno vzdrževanje urbane opreme, da se prepreči vandalizem in zagotovi urejenost prostora, kar povečuje privlačnost pešpoti.

6. Senca in zavetje

- Sajenje dreves z gostimi krošnjami, ki zagotavljajo naravno senco in ščitijo pešce pred sončno pripeko in vremenskimi vplivi.
- Umestitev nadstreškov na ključnih mestih, kot so postajališča javnega prevoza, počivališča ter vhodna območja javnih objektov, kar povečuje udobje pešcev tudi v deževnem ali vročem vremenu.

7. Univerzalna dostopnost

- Vodenje slepih in slabovidnih oseb z uporabo taktilnih oznak na pešpotih in prehodih za pešce ter zvočnimi signali na semaforjih.
- Izgradnja klančin z ustreznimi nakloni, ki so opremljene z ograjami in držali za varno uporabo oseb na vozičkih.
- Zagotavljanje prilagojenega dostopa do informacij z ustrezno nameščenimi oznakami in informacijskimi tablami, ki so v lahko berljivem formatu ter na dosegu vseh uporabnikov.

8. Občutek varnosti in dobrega počutja

- Izboljšanje prometne kulture s promocijo varne vožnje, spodbujanjem strpnosti voznikov in ustvarjanjem območij s prednostjo pešcev.
- Preprečevanje vandalizma in kriminala z redno prisotnostjo nadzornih služb, namestitvijo kamer ter izboljšanjem osvetlitve.
- Zagotavljanje osvetljenosti in preglednosti prostorov, kar povečuje občutek varnosti v večernih in nočnih urah.
- Ohranjanje splošne urejenosti in vzdrževanosti okolja, kar vključuje redno čiščenje, odstranjevanje grafitov in urejanje zelenih površin.

9. Kombiniranje hoje z drugimi oblikami trajnostne mobilnosti

- Izboljšanje dostopnosti in gostote postaj javnega potniškega prometa (JPP), ki morajo biti dobro označene, lahko dostopne in ustrezno opremljene.
- Urejanje čakalnic za medkrajevni prevoz, ki morajo biti čiste, varne in nuditi zavetje pred vremenskimi vplivi.
- Postavitev stojal za kolesa in pokritih kolesarnic na priročnih lokacijah, kar omogoča kombiniranje hoje s kolesarjenjem.
- Vzdrževanje delujočih kolesarskih popravilnic in razvoj mreže sistema za izposojlo koles, kar povečuje povezljivost in uporabnost pešpoti ter spodbuja trajnostno mobilnost.

Organizacijski ukrepi

Organizacijski ukrepi so mehke, na ljudeh in organizaciji dela ter dejavnosti sloneče rešitve, ki z novim načinom upravljanja infrastrukture in prometnih tokov uveljavljajo koncept trajnostne mobilnosti ter spodbujajo prebivalce k aktivni mobilnosti. Ti ukrepi dopolnjujejo infrastrukturne ukrepe in so poceni in hitro izvedljive rešitve za spreminjanje potovalnih navad. Spodaj predstavljamo nekatere možne organizacijske ukrepe:

1. Prilagajanje prometnega režima pešču ali mešana raba prostora

- Znižanje hitrosti vožnje.
- Razporeditev storitev in dejavnosti po konceptu mešane rabe v naselju, kar spodbuja pešce k hoji in omogoča, da je eden od ciljev potovanja dosegljiv peš.

- Umeščanje trgovin, zdravstvenih storitev, kulturnih ustanov in rekreacijskih površin v središča naselij, s čimer se prepreči koncentracija trgovskih središč na obrobju in zmanjšuje potreba po vožnji z avtomobilom.
- Urejanje območij skupnega prometnega prostora, kjer so prometne hitrosti nižje, pešci in kolesarji imajo prednost, kar povečuje varnost in dostopnost.

2. Ustanovitev delovnih skupin in vključujoče načrtovanje

- Občinska delovna skupina za trajnostno mobilnost, ki povezuje odgovorne za prometno, prostorsko in investicijsko načrtovanje z odgovornimi za javno zdravje, turizem in družbeni razvoj. Skupina ima pregled nad stanjem v prostoru, spremlja načrtovanje novih rešitev in koordinira uresničevanje strateških razvojnih ciljev.
- Skupina za načrtovanje šolskih poti skrbi za vključevanje šole, staršev, učencev in lokalne skupnosti v pripravo in posodabljanje načrtov šolskih poti, vključno z aktivnostmi, kot so Pešbus in Bicivlak, poslikava šolskih poti in postaje Poljubi in odpelji.
- Občinska ali regionalna skupina za univerzalno dostopnost, ki sodeluje z invalidskimi organizacijami pri zagotavljanju univerzalne dostopnosti in odstranjevanju arhitekturnih ter komunikacijskih ovir v prostoru. Med cilji take skupine je lahko tudi izdelava strateškega načrta dostopnosti, ki določi glavne poti in objekte, ki bodo dostopni za vse.
- Izdelava mobilnostnih načrtov za javno upravo, podjetja, šole, dogodke in turizem, ki spodbujajo trajnostno mobilnost.
- Sistematično vključevanje otrok in drugih uporabnikov v načrtovanje, urejanje in določanje pogojev rabe javnega prostora.

3. Prometna politika za prireditve, turizem in mestna logistika

- Načrtovanje prometnega režima za dogodke z organizacijo posebnih avtobusnih prevozov za dogodke in prireditve, omejevanje avtomobilskega dostopa, usmerjanje obiskovalcev v garažne hiše in spodbujanje aktivnega prihoda na dogodke.
- Uvajanje posebnega parkirnega režima z vzpostavitvijo parkirnih pravil za dogodke in prireditve ter izvajanje nadzora parkiranja.
- Priprava turističnega načrta z mrežo pešpoti, oznakami smeri, razdalj do ciljev, navezava na javne sanitarije, pitnike, kolesarske poti in javni potniški promet.
- Načrtovanje prometnega režima za dostavo in preskrbo trgovin v središčih mest.

4. Prilagoditev javnega prevoza

- Načrtovanje frekvenc voženj javnega potniškega prometa s prilagoditvijo vozniških redov šolskim urnikom, delovnim časom podjetij in urnikom pritožnih dejavnosti.
- Izboljšanje dostopnosti javnega prevoza z nakupom ali nadgradnjo vozil, ki omogočajo prevoz funkcionalno oviranih oseb.
- Integracija javnega prevoza z aktivno mobilnostjo (npr. povezava s kolesarskimi potmi in pešpotmi).

5. Podpora aktivni mobilnosti v šolah ter spremljanje kakovosti zraka in hrupa

- Izdelava analiz peš dostopnosti šol z izračunom peš in kolesarskih razdalj, redno letno in vključujoče posodabljanje načrtov šolskih poti.
- Postavitev senzorjev za merjenje onesnaženosti zraka, hrupa in hitrosti prometa v bližini šol in prometnih vozlišč.
- Spremljanje učinkovitosti ukrepov umirjanja prometa, še posebej na državnih cestah v bližini izobraževalnih ustanov in zdravstvenih domov.
- Vzpostavitev šolskih ulic, območja z omejenim motornim prometom med prihodi in odhodi učencev, za povečevanje varnosti otrok in zmanjševanje prometne gneče in onesnaževanja zraka.

Ozaveščevalni ukrepi

Tretji steber ukrepov LNH so ozaveščevalni ukrepi. Z izobraževanjem, promocijo in vključevanjem skupnosti pripomorejo k spremembi potovalnih navad, večji varnosti v prometu ter boljšemu zdravju prebivalcev. Spodaj predstavljamo 4 ključne sklope sklope ozaveščevalnih ukrepov, ki združujejo različne aktivnosti in projekte.

1. Promocija hoje in aktivne mobilnosti

- Kampanje o koristih hoje za telesno in duševno zdravje ter okolje, vključno z izobraževalnimi materiali (plakati, brošure, spletne vsebine).
- Sodelovanje s Centrom za krepitev zdravja pri organiziranih sprehodih z zdravstvenim osebjem.
- Promoviranje hodljivosti mesta, normalizacija aktivnih prihodov v službo, po opravkih, v trgovino ter ozaveščanje o praktičnih vidikih aktivne mobilnosti.
- Promocijske akcije, kot so Za manj kot 2 km je avto doma, Kolesarski petki, Dan brez avtomobila, Polni zagona, ki spodbujajo zmanjšanje uporabe avtomobilov.
- Vsakoletna organizacija dogodkov, kot so Evropski teden mobilnosti, Dnevi hoje, Festival hoje, urbani sprehodi (Jane's Walk) ter dnevi odprtih ulic.
- Vključitev lokalnih znanih osebnosti kot ambasadorjev hoje (npr. športniki, zdravniki, kulturniki), ki s svojim zgledom in javnim nastopanjem spodbujajo prebivalce k hoji.
- Podpora občinskih vodij, ki z lastnim zgledom promovirajo aktivno mobilnost, npr. s hojo na občinske sestanke ali uporabo javnega prevoza.
- Sodelovanje z lokalnimi podjetji, ki lahko svojim zaposlenim omogočajo aktivno mobilnost (npr. peš do službe, kolesarske spodbude).
- Opremljanje mestnih načrtov z informacijami o peš razdaljah do ključnih točk.
- Izkoristiti potencial hodljivosti za razvoj turizma, omogočati trajnostne prihode v mesto, organizirati lokalne dogodke in prireditve z aktivnim prihodom.
- Občasne akcije nagrajevanja prihoda na dogodke peš ali brez avtomobila ter poenotenje komuniciranja trajnostne mobilnosti.

2. Spodbujanje aktivne mobilnosti otrok in vključevanje šol v projekte

- Organizirana hoja in kolesarjenje otrok v šolo s Pešbusom in Bicivlakom ter vzpostavitev postaj Poljubi in odpelji.
- Izobraževanje otrok o prometni varnosti, trajnostni mobilnosti in prednostih hoje, kar jih uči samostojnosti in odgovornega vedenja v prometu.
- Vključevanje učencev v projekte, kot so načrtovanje šolskih poti, poslikava varnih pešpoti, urbani sprehodi ter tekmovanja med šolami za največji delež učencev, ki pridejo v šolo peš ali s kolesom.

3. Ozaveščanje staršev ter širše skupnosti

- Informacijske kampanje o negativnih vplivih vožnje otrok v šolo z avtomobilom ter o koristih aktivne mobilnosti za zdravje in okolje.
- Delavnice in posveti za starše, kjer se predstavijo možnosti varnega prihoda otrok v šolo peš ali s kolesom.
- Ozaveščanje širše skupnosti o prednostih zmanjšanja avtomobilskega prometa v bližini šol in domačih soseskah, kar povečuje varnost in kakovost bivanja.
- Izobraževanje o razlikah med vrstami udeležencev v prometu, kot so otroci, fizično in senzorno ovirani, starejši, pešci, kolesarji, vozniki mikromobilnih naprav in vozniki avtomobilov.

4. Spodbujanje varnosti v prometu in odgovornosti udeležencev

- Ozaveščanje o tem, da varnost v prometu zagotavljamo ljudje ter o odgovornosti udeležencev v prometu za varnost pešcev, otrok, starejših in oseb z oviranostmi.
- Usmerjanje organizatorjev dogodkov, prireditev in turističnih izletov k spodbujanju aktivnega prihoda ter zagotavljanju varnosti za vse udeležence.

Ukrepi, vezani na izboljšanje pogojev za hojo v šolo

1. Posodabljanje načrta šolskih poti

- Vzpostaviti delovno skupino predstavnikov občine, šol in Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) za spremljanje stanja v okolici šol in na poteh v šolo ter načrtovanje šolskih poti (srečanja 3x letno).

- Vsakoletno preverjanje potovalnih navad učencev na ravni občine in šol ter spremljanje sprememb v načinu prihoda v šolo.
- Podpreti šole pri rednem posodabljanju načrtov šolskih poti z vključevanjem šolarjev in staršev ter uporabiti načrte za promocijo aktivne hoje v šolo (označiti radije peš razdalj, izobesiti in objaviti načrte).
- Organizirati postaje Poljubi in odpelji, urediti režim šolske ulice (začasno ali trajno) ter izdelati mobilnostne načrte za vse matične šole.

2. Spodbujanje aktivne in trajnostne mobilnosti

- Spodbujati vpis otrok v najbližjo – lokalno šolo ter razbremeniti okolico šol avtomobilskega prometa, da se omogoči šolarjem in zaposlenim aktiven prihod v šolo/na delo.
- Na roditeljskih sestankih starše (ali skrbnike) seznanimi s koristmi aktivne mobilnosti za duševno in telesno zdravje otrok ter razvoj zdravih navad za odraslo življenje.
- Oblikovati skupno zavezo staršev in učiteljev ter komunicirati procese in možnosti trajnostnih/aktivnih načinov prihoda v šolo (kampanje, promoviranje povezave z zdravjem, vključitev prometne vzgoje in kulture v prometu že med poukom).

3. Izboljšanje pogojev za aktiven prihod zaposlenih v šole

- Izvajati ukrepe za izboljšanje pogojev za aktiven prihod na delo zaposlenih na izobraževalnih ustanovah (spodbude, promocija aktivne mobilnosti).
- Urediti infrastrukturo za aktivno mobilnost (kolesarnice, uvedba šolskega kolesa, umik parkirišč izpred vhoda).
- Spodbuditi, da zaposleni vodijo z zgledom in aktivno prihajajo na delovno mesto, s čimer vplivajo na učence in širšo skupnost.